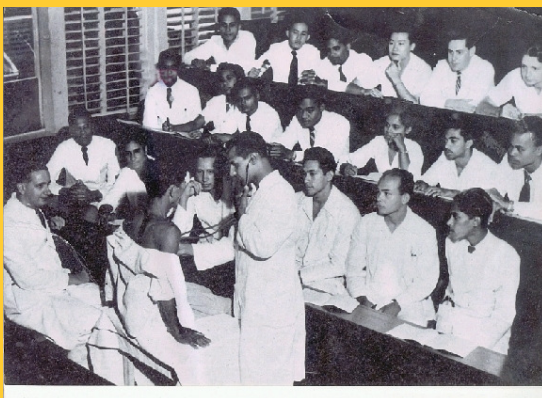

Terugblik
op de
Geneeskundige School
en
'sLands Hospitaal
(1943 - 1954)

Jules van Bochove M.D. Oogarts

Inleiding

Beknopte historische beschouwing over de Geneeskundige School

Begin medische studie 1943 - oorlogsjaren - vervulling dienstplicht

Verloop en activiteiten - sportevenementen - BCM actie - 'de stethoscoop'

Benoeming in Overheidsdienst

Kort historisch overzicht van s'Lands Hospitaal (eertijds het Militair Hospitaal)

Foto gallery (*)

Lijst van alle geslaagden van de Geneeskundige School (1882—1972)

Korte samenvatting en literatuurlijst

Birds's eye view van het hospitaal complex met Google's Earth (2007)

(*) Dit werkje werd het eerst geschreven in 2007/2008 en is thans (2011) gecorrigeerd en de "fotogallery" - met de gewaardeerde toestemming van de 'Stichting Surinaams Museum' - uitgebreid met toepasselijke foto's van het eertijds Militair Hospitaal, anno 1911.

Inleiding

Er is nogal wat geschreven over de Geneeskundige School met name over de reden van het ontstaan. Rapporten over het sluiten en weer voortbestaan, rapporten over de kwaliteit van het onderwijs en voorgestelde verbeteringen.

Uiteindelijk werd in 1969 de opleiding, die aanvankelijk (1882) in het Militair Hospitaal plaatsvond, ondergebracht in de Medische Faculteit van de Universiteit van Suriname.

De opleiding gebeurde toen al enkele jaren daarvoor (1965) in het Academisch Ziekenhuis...

De nog in oude stijl ingeschreven studenten, konden hun eindexamen via de Geneeskundige Commissie doen en de laatste slaagde in 1972...

De Geneeskundige School hield officieel op te bestaan op 14 september 1965

Toen in 1981 - in verband met verbouwingen in het 's Lands Hospitaal - de oude collegezaal en practicum moesten worden afgebroken werd er een afscheidscollege gegeven, waarbij verschillende sprekers het woord voerden o.m. Prof.dr.E.van der Kuyp en de historicus dr.André Loor.

Dat is heel in het kort het verloop en beloop geweest van de Geneeskundige School, ondergebracht in het 's Lands Hospitaal.

Zelf heb ik de opleiding tot Geneeskundige op de Geneeskundige School en in het 's Lands Hospitaal voltooid (1943—1951) en in aansluiting enkele jaren arts-assistent geweest op de Oogheelkundige afdeling van dit Hospitaal.(1951—1954)

Over deze periode (1943 - 1954) heb ik terug willen blikken en daarover enkele feiten aanhalen

Dat gaat vergezeld van een beknopte historische beschouwing over de Geneeskundige School en het 's Lands Hospitaal (voorheen het Militair Hospitaal).Het is zeker niet chronologisch en heeft niet de pretentie een gedegen historische bijdrage te zijn.. Het zijn "flashbacks" en niet gebaseerd op een dagboek.Het zijn dus "losse flodders" uit mijn herinnering..

Voor zover dat mogelijk was verlucht met foto's uit het verleden en met recente foto's zoals het 's Lands Hospitaal vandaag de dag er bij staat. Ik heb daarbij gebruik gemaakt van artikelen en documentatie, die ik kon verkrijgen en behoor gelijk op te merken dat het zeker geen diepgaande studie is geweest.

Het was geen analyse of essaye, maar enkel een terugblik.....zonder enige diepgang!

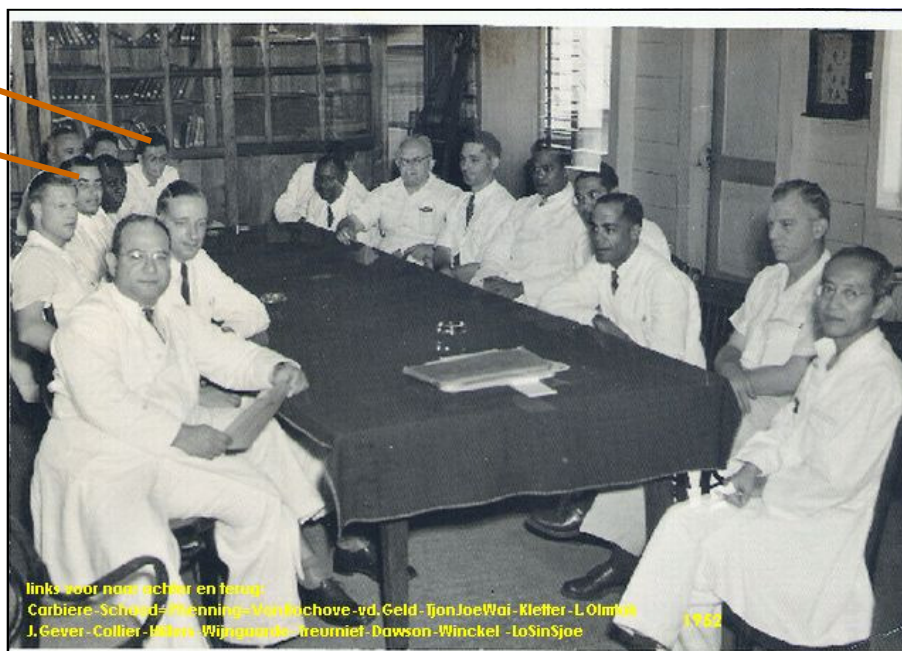
Dankbaar gebruik mogen maken van de vele voortreffelijke en recente foto's van mijn studiegenoot en zwager: Dr.Leo Olmtak M.D. MPH - ex Medical Director Suralco en de toestemming van de Stichting Suri-naams Museum voor de vele van onschatbare waarde en professionele foto's uit het begin van de vorige eeuw. Nu net 100 jaar geleden !

Curaçao maart 2011

Jules van Bochove M.D.

L.E.Olmtak

J.v.B.

Het ontstaan van de Geneeskundige School

Toen de slavernij werd afgeschaft in 1863 kwam het staatstoezicht gedurende 10 jaar, waarbij de vrijgemaakte slaven op de plantages konden blijven werken tegen een redelijk(?) loon. De meesten verkozen echter een vrij beroep uit te oefenen z.a kleermaker, timmerman, metselaar, schoenmaker, kuiper etc etc... Er dreigde dus een groot arbeiderstekort te ontstaan. Daarvóór was al geprobeerd met een aantal boeren uit Nederland (1845), die afkomstig waren uit de Veluwe en de Betuwe o.a. om in het Saramac-adisitric (Groningen) de landbouw etc uit te oefenen. Door slechte gezondheidsvoorzieningen en onwennig aan het klimaat etc stierven er velen o.m. aan tropische ziekten. Het werd een grote mislukking. De overlevenden ("boeroe's") hebben het later - dichterbij de stad - veel beter van af gebracht.

Tussen 1855 en 1860 kwamen er ook arbeiders(chinezen) uit Java, maar in geringe aantallen.

In de zeventiger jaren werd door de Nederlandse regering een overeenkomst gesloten met de Britse Regering om immigranten(veldarbeiders) uit Br. Indië te laten overkomen.

De eerste groep immigranten kwam in 1873 met de "Lalarookh" aan, kort erop gevolgd door een tweede groep in 1874 en naderhand door meerdere. Van de eerste groep stierven er in korte tijd 17% en van de tweede 19%. Dat was voor de Britse Regering het sein om een waarschuwing te richten aan Nederland en te eisen om een betere gezondheidszorg op de plantages in de districten. De hieronder volgende gegevens zijn grotendeels verkregen uit het gedenkboek:

"10 jaar Universiteit van Suriname (1968—1978)" . Jammergenoeg werd daarin niet vermeld wie de auteurs waren.. en "Zorg voor de volksgezondheid van Suriname" uit Suralco Magazine Volume 26 nummer 2 2004

Ontstaan van de opleiding tot districts-geneesheer

Daartoe werd op 1 april 1882 de "Geneeskundige School" opgericht. Het initiatief daartoe kwam van het statenlid Dr.C.van Lier. De opleiding werd officieel genoemd:

"Inrichting met 5 jarige cursus tot opleiding van jongelieden tot districtsgeneesheer"

Het was een kosteloze opleiding maar met de verplichting— na afstuderen— zes jaar in het district te dienen. Aanvankelijk werden de colleges in een privé woning gegeven. maar op 1 mei 1899 werd de opleiding gevestigd in het Militair Hospitaal.....het latere 's Lands Hospitaal.

Op 15 september 1965 verhuisde de Geneeskundige School naar het Centraal Ziekenhuis—het latere Academisch Ziekenhuis.

Van 1882 tot 1885 werden 26 mannelijke studenten ingeschreven.

Tot de eerste docenten behoorden o.m. Dr.C.van Lier, G.Heilbron en J.van West, Dr.Schelky, Dr.Leysner, Dr.Cornel, Dr.Benjamins en de apotheker Bresse.

In 1883, een jaar na de oprichting, slaagden de studenten H.R.Juda, J.Fernandes-en E.H.Gewand omdat ze reeds vóór de oprichting van de school werden opgeleid door artsen van het Militair Hospitaal... Nadat de laatste student was afgestudeerd op 30 september 1891 werd de school gesloten. Men vreesde een overschot aan districtsgeneesheren....Er waren toen 11 geslaagden.

Op 14 april 1899 werd op aandrigen van de leden van de Koloniale Staten de resolutie No 2616 aangenomen om de opleiding te heropenen... Nu onder de naam van :

"Inrichting tot opleiding van jongelieden tot genees-heel-en verloskundige en tot apotheker te Paramaribo"

De "school" is dus 8 jaar gesloten geweest (1891-1899) na 9 jaar te hebben gefungeerd.(1882-1891)

Op 1 mei 1899 begonnen de colleges aan deze herboren Geneeskundige School.

In 1911 kwam wederom het voorstel van de Geneeskundig Inspecteur tot sluiten van de School i.v.m. vrees voor overcomplete aan geneesheren...Er waren toen al 32 afgestudeerden !

Minister Waalmalefijt—Minister van Koloniën in Nederland - verwierp het voorstel bij schrijven van 22 april 1911- dit naar aanleiding van het advies door de wvd Gouvernements Secretaris Rollin Conquerque (brief van 31 maart 1911)

Zoals eerder vermeld verhuisde de Geneeskundige School in 1965 naar het Centraal Ziekenhuis (het latere Academisch Ziekenhuis) dus 66 jaar na in het "Militair Hospitaal" te zijn ondergebracht
Bij proclamatie van de MWO dd 26.09.1969 mochten ingeschreven studenten van de Geneeskundige School onder verantwoordelijkheid van de Geneeskundige Commissie nog examen afleggen..
De laatste aan de Geneeskundige School afgestudeerde student was R.Bhaloe—7 juni 1972
De laatste vrouwelijke student, die van de Geneeskundige School afstudeerde, was Helen L.Moll-Zaal, die op 6 januari 1971 haar genees"heer"'s diploma ontving.

verloop:

Gedurende het bestaan van de Geneeskundige School (van 1882 - 1972) werden er 665 studenten ingeschreven w.o. 65 vrouwelijke. . In die periode heeft de Geneeskundige School 298 geneesheren afgeleverd(d.i. ruim 44,8%)Hierbij dient aangetekend te worden dat vele van de ingeschreven studenten hun studie niet aan de Geneeskundige School, maar in Nederland of elders (bv.Ned.OostIndië—U.S.A.) afrondten (Arts-diploma)

Gedurende het bestaan van de Geneeskundige School werden gemiddeld 4 geneesheren per jaar afgeleverd. In de jaren 1902, 1945(*)en 1967 studeerde er geen enkele kandidaat af.

Van de 298 afgestudeerden behoorden 12% tot het vrouwelijk geslacht. De eerste vrouwelijke genees"heer" was Sally Fernandes die op 15 oktober 1918 afstudeerde. De laatste vrouwelijke afgestudeerde was - zoals al eerder genoemd- : Helen L.Moll-Zaal (6.01.1971)

Op 29 juni 1973 werd bij Staats Besluit # 98 het verschil tussen Arts en Geneesheer opgeheven.

Daarvóór bestond er nl een discriminatie, zowel in honorering als benoembaarheid in bepaalde functies van de Geneeskundige Zorg. De arts met een Nederlands diploma werd hoger gehonoreerd dan een in Suriname afgestudeerde geneesheer, hoewel deze beter was opgeleid voor zijn taak als disRICTSarts.

Voorts kon voor het ambt van Directeur Volksgezondheid enkel een arts benoemd worden met het Ned.Arts-diploma.

Vanaf 1931 werd voor de toelating tot de Geneeskundige School een numerus fixus (numerus clausus) vastgesteld. Doormiddel van een vergelijkend examen werden de best geslaagden toegelaten.

Aangezien het MULO toen het hoogst opgeleide niveau was (overeenkomend met een 3 jarig HBS) was dat de eis tot toelating. Bij de introductie- omstreeks 1950 - van de Algemeen Middelbare School (AMS) werden de toelatingseisen aangepast:

vóór 1951 : MULO diploma en numerus clausus(fixus) na vergelijkend examen

1951 : bevordering tot de 2e klasse van AMS-B (Algemene Middelbare School)

1952 : bevordering tot 3e klasse van AMS-B

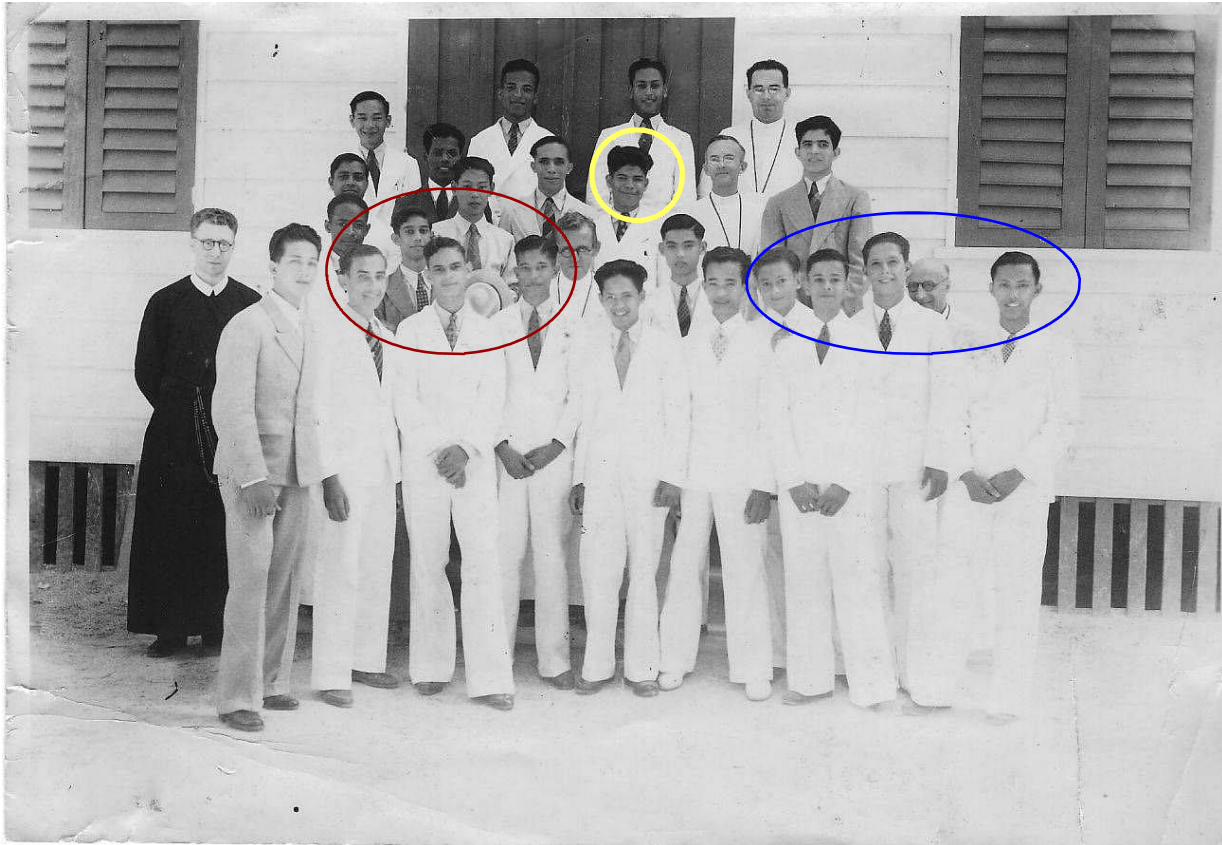
1953 : diploma AMS-B of andere instelling van Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs (VWO)

Toen ik tot de medische opleiding werd toegelaten in het jaar 1943 - midden in WW II(World War II)- was dat jaar het aantal toe te laten studenten vastgesteld op 20 (!) hetgeen uitzonderlijk hoog was.

Het aantal kandidaten, afgestudeerden van de 4 MULO scholen t.w. de Openbare Hendrikschool - de HerhutterseGraf VonZinzendorff en de R.K.St.Paulus jongens- de RK St.Louise meisjesschool, bedroeg ruim 50 ! Vermeldenswaard is hierbij dat van de 20 toegelaten kandidaten er 9 afkomstig waren van de St.Paulusschool (einddiploma 1943), Dat was dus 45% van het totaal toegelatenen.

Van de St.Paulusschool, waartoe ook ik behoorde, namen er 12 afgestudeerden deel aan het vergelijkend examen . Het percentage geslaagden was dus 75%. Niet slecht !

(*) 1945 Kort voor het einde van de tweede wereldoorlog kwam Prof.dr. C.Bonne,die zelf ook in Suriname had gewerkt, om gegadigden te werven als geneesheer(arts) voor het pas bevrijde Ned.OostIndië... De kandidaten voor het genees-heel en verloskundig gedeelte gaven zich massaal op en zo kon het dus gebeuren dat er in dat jaar niemand aan de Geneeskundige School afstudeerde. De emigrerende kandidaat-artsen waren o.m. de collegae: S.Blom- de gebroeders Hillers- A.A.Heath- H.W.A.Devid- E.Wekker - W.TjonAHung -

De geslaagden van de St.Paulus MULO school te Paramaribo/Suriname in 1943

Hiervan namen 12 deel aan het vergelijkend toelatingsexamen tot de Geneeskundige School in het zelfde jaar . De geslaagden :

In de rode ovaal van l.naar r.

Jules van Bochove -.André OedayrajSing Varma, Rudy Vonsee en René Niemel

daarboven in de gele cirkel : Rudi Chan Yon Chu en het viertal in de blauwe ovaal:

Leo Olmtak, Max Egger, Harry Lionarons, George Tjon A Tsien

Zij voltooiden allen hun studie of wel aan de Geneeskundige School of elders (Nederland) en werden:

Jules van Bochove : Oogarts

André OedayrajSing Varma :Biostatisticus en werd Prof. aan de State University Stoneybrook te New York
USA

Rudy Vonsee: Gynaecoloog - Obstetricus

René Niemel : Bedrijfsarts

Rudy ChanYon Chu : Internist (gepromoveerd) en later Röntgenoloog

Leo Olmtak : Bedrijfs arts, MPH en Medical Director van de Suralco

Max Egger : huisarts

Harry Lionarons : Anaesthesioloog

George TjonATsien: Internist

Van de 12 slaagden er dus 9 (75%) voor het toelatingsexamen

Van de 20 toe te laten kandidaten (1943) slaagden er dus 9 van de St.Paulus MULO (= 45%)

Het onderwijs aan de St.Paulusschool was dan ook uitstekend te noemen.

Het was moeilijk leerboeken uit Europa te verkrijgen en dus werd gebruik gemaakt - voor zover doenlijk- van Amerikaanse boeken. Bevoegde docenten waren door de bezetting van Nederland spaarzaam en men behoorde dus te roeien met de riemen, die men bezat.

Een gelukkige omstandigheid was de aanwezigheid van Prof.dr.A.B.Droogleever Fortuyn, die vnl de colleges van het eerste en tweede natuurkundig gedeelte verzorgde (Biologie-plant-en dierkunde-Bio-statistiek –histologie)

Voor de vakken organische en anorganische scheikunde en Natuurkunde was de docent: Ir.Heesterman. Het 1e natuurkundig gedeelte (zo werden de eerste 2 jaren van de opleiding genoemd)was bedoeld om de achterstand van een MULO opleiding op te vijzelen tot HBS (VWO) niveau..

Het MULO onderwijs was toen het hoogst haalbare en was opgeschroefd en gelijkwaardig aan een 3 –jarig HBS..

Een ijverige student kon na 1½ jaar het examen voor het 1e natuurkundig gedeelte afleggen.

Het 2e natuurkundig gedeelte was een vervolg en begin van de pre-klinische vakken. Hier kregen we al snel bed-side colleges. Het 3e gedeelte (geneesheers-examen) werd vervolgd en afgesloten met het Heel-en Verloskundig gedeelte... Gedurende die jaren werden volop co-schappen gelopen en actief betrokken bij de dagelijkse gang van zaken in het hospitaal.

In het laatste gedeelte draaiden we volop mee in assisteren en wachtdiensten lopen.

De opleiding was immers bedoeld om in de districten (met zijn slechte verbindingen met de hoofdstad) zelfstandig te kunnen optreden. De totale studie duur was bij vlot verloop 7 jaar .

Docenten die ik voorts heb meegemaakt waren o.m.

De apotheker R.Samson : Pharmacognosie en receptuur

Dr.J.HoASjoe : Anatomie en wnd voor Pathologische anatomie

Dr.J.de Miranda: Pharmacologie

Dr.A.Wolff bacteriologie—gerechtelijke geneeskunde- parasitologie– kindergeneeskunde
(colleges elke ochtend (ma—vr) van 7.15 - 8.15)

Dr.Hiemcke: Patholog.anatomie—Dermatologie (huid- en gesl.ziekten)

Dr.J.Edel : Dermatologie -

Dr.M.Aalstein : Physiologie, Interne geneeskunde

Dr.E.A.Zaal : Interne geneeskunde

Dr .E.Lo Sin Sjoë : Chirurgie , Gynaecologie en Verloskunde

Dr.E.Abrahams/Dr.J.Spong /Dr.J.Batenburg : Psychatrie

Dr.A.Moll: Oogheelkunde

Dr.E.Nassy : Keel-Neus en Oorheelkunde

Dr.Leckie/Dr.S.J.Bueno de Mesquita : Leprologie

Dr.Lampe en later Dr.Collier : Bacteriologie

Voorts kwam Dr.P.J. van Waardenburg om het directeurschap van het hospitaal over te nemen van de tijdelijke waarneming door Dr.C.E.Lo Sin Sjoë.

Door vakanties e.d. wisselde het wel eens van docent. De docenten moesten—naast hun dagelijks werk- de colleges verzorgen, hetgeen een zware belasting was en vaak niet bevorderlijk voor de kwaliteit van het onderwijs. Toch hebben zij het er redelijkerwijs goed van af gebracht.

Voor bacteriologie hadden we afwisselend : Dr.A.Wolff—Dr.Lampe en Dr.Collier

Dr.Lampe was een begaafde leraar, die een vlot spreker was en veel tropenervaring.

Zo heb ik hem tijdens mijn co-schappen mogen assisteren met zijn onderzoek naar een huid-test op filaria (Wuchereriasis)... Daartoe kreeg hij van de dierenarts toegestuurd de harten van aan filaria overleden honden - en gebruikte de wormen (Dirofilaria immitis)-steriliseerde deze in alcohol en maakte er een poeder van, dat steriel opgelost in physiol.zoutzol. onderhuids werd ingespoten bij proefpersonen..(evenals de tuberculine test)Tot dan toe was het aantonen van filariasis-besmetting slechts mogelijk met 's avonds afgenomen bloeduitstrijkje (huidprikje) en het microscopisch aantonen van de filaria larven (Wuchereria Bancrofti). Ik ben er niet lang genoeg geweest om het verloop te volgen...

Dr.Lampe vertrok ook vroegtijdig...Er bestond nl een animositeit tussen hem en Dr.A.Wolff, die ook bezig was met een filaria onderzoek (jalousie de metier)

Dr.Collier was al een oudere en zeer ervaren full-fledged Bacterioloog en heel goede docent.

Tijdens onze co-schappen (leprologie) konden wij een tijdelijke benoeming krijgen om de patienten in de drie bestaande inrichtingen : Groot Chatillon (Gouvernements)– Bethesda(Hernhutters) en Majella (R.K.) met het nieuw ontdekte anti-lepra middel 'Promin', intraveneus te behandelen...Dit gebeurde 1 x per week) We verdienden hiermee sr.F.30.– per maand, net voldoende om het maandelijks collegegeld te voldoen..(Tegenwpoordig kennen we de MDT = multdrugtherapie =combinatie van antibiotica)

Foto 1946 bij gelegenheid van het vertrek van Prof.dr.A.B.Droogleever Fortuyn: (Foto uit verz.J.van Bochove)
Bovenste rij van l. naar r.:

D.Arrias-S.O.Bergen-A.OedayrajSingVarma -W.Lionarons-P.Niemel-KH.Radhakishung-F.Jessurun
Middelste rij:

S.Robles-R.Vonsee-Panday-M.Egger-A.Hijlaard-L.Olmtak-M.KaramatAli-H.Lionarons-Th.Bierman-E.Vas

Zittend: S.Riffeld- J.van Bochove-N.Comvalius-Prof.dr.Droogleever Fortuyn. -Th.Essed-J.Gever , A.Abrahams

Allen, met uitzondering van W.Lionarons(werd journalist) , maakten de studie af en velen specialiseer -
den zich :

D.Arrias —jurist - rechstkundig adviseur departement van gezondheid

S.Bergen : Internist

A.O.Varma: Biostatisticus en hoogleraar in de U.S.A.

R.Niemel : Bedrijfsarts

H.Radhakishun Internist

F.Jessurun : Psychiater—Hoogleraar Universiteit Suriname

S.Robles , : Psychiater

R.Vonsee : gynaecoloog-Obstetricus (omstreeks1970-71ook Min van Volksgezondheid van Suriname)

A. Panday : huisarts

M.Egger : huisarts

A.Hijlaard : huisarts

L.Olmtak : Bedrijfsarts(MPH) en Hoofd Medische Dienst Suralco

M.Karamat Ali : Uroloog - Hoogleraar Universiteit van Suriname

H.Lionarons : Anaesthesioloog

Th.Bierman : KNO arts

E.Vas : Orthopaed.Chirurg Hoogleraar Univesriteit .van Suriname

S.Riffeld : Chirurg

J.v. Bochove : Oogarts

N.Comvalius : Gynaecoloog USA ?

Th.Essed, : Anaesthesioloog

Joh.Gever : Revalidatie Arts

A.Abrahams : Psychiater

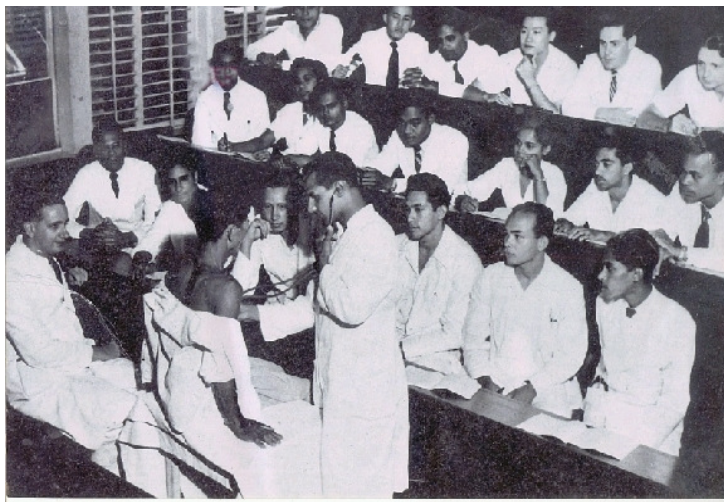
Oogheelkunde was een examenvak met een co-schap duur van 6 maanden..Het leerboek der Oogheelkunde van Prof.Rochat en Prof Dekking werd door de docent Dr.Moll wel 2 x doorgenomen
We leerden er ook operaties verrichten ter correctie van het entropion, veroorzaakt door het heel veel voorkomend trachoom, vnl onder de Javaanse bevolking. Op het terrein van het s'Lands Hospitaal werd er zelfs een trachoombarak gebouwd, waar er wel 30 patiënten in opgenomen konden worden. Als district-sarts behoorde je dit dus te kunnen doen evenals "minor surgery"ingrepen.

De colleges werden meerendeels gegeven in dezelfde zaal als op de foto van 1932 (zie hieronder)
Psychiatrie bv werd gegeven in een leslokaal van de Psychiatrische Inrichting a.d.Cultuurtuinlaan

College 1932

voerste rij : P.Nassy— 4e naae r, A.Treurniet –Biervliet –E.v.d.Kuyp—C.Zunder
tweede rij: Schneiders? J.Spong-J.Chocolaad– Biervliet ? -Blijd ?
derde rij : Schungel-TjongAyong-R.Ali, Wekker
boven : Duurvoort? Cabell en E.JongBaw

College van Dr.J.Schaad ,internist aan studenten anno 1951/52

Bovenste rij: van l. naar r.:

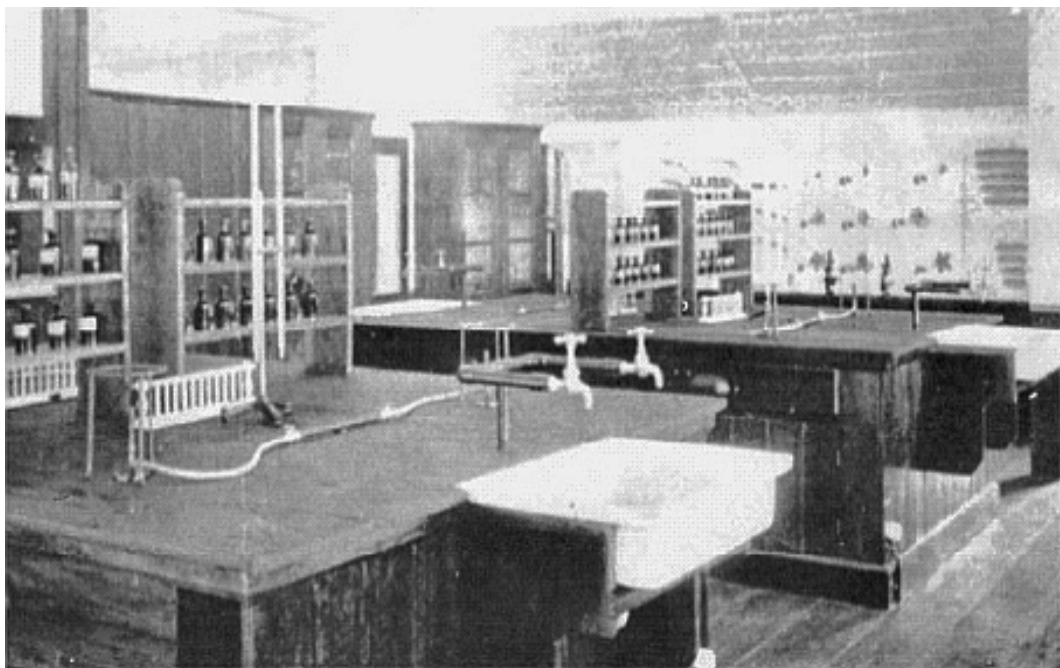
John de Miranda-E.Does-J.Favery-H.LieTjauw-Bueno de mesquita en Jan van Mazijk

2e rij:

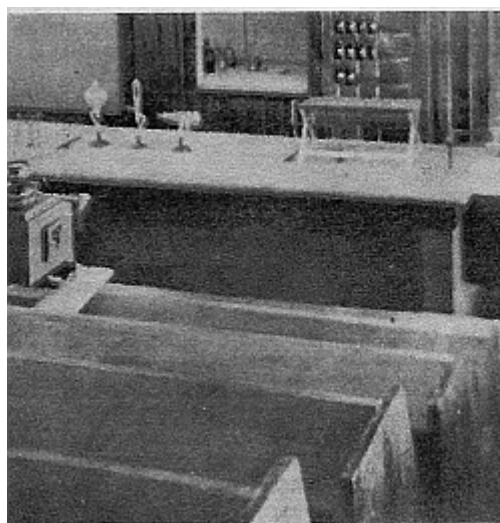
?, 2e Mej.C.Komproe, DewSahtoe- Van Leeuwaarden- Cecilia Mungraen uiterst rechts Humphrey Asin.

voerste rij: Sedney? Dewanchand, Frits v/d Kuyp, R.Wong Chung, S.Tjon A Joe en Alwin Mungra

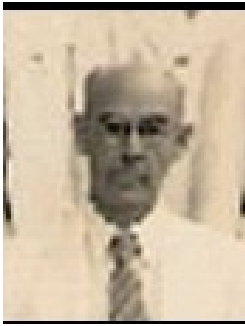
Met de stethoscoop aan het oor en ausculterend : Raymond Ferrier

Natuur -en scheikunde practicum naast de college zaal

Gedeelte van de collegezaal (beginjaren)

Bij de aanvang van onze studie hadden we het voorrecht een heel bijzondere hoogleraar te hebben in de persoon van Prof.dr.A.B.Droogleever Fortuyn, die i.v.m. de oorlogsomstandigheden in Suriname kwam en colleges gaf voor het eerste en tweede natuurkundig gedeelte: biologie – biostatistiek– plant-en dierkunde – systematiek en histologie en in het practicum snijlessen en microscopie, Hij was verbonden aan de Geneeskundige School van 1943—1946.

Een zeer begaafd en fijne leraar, die ivm het tekort aan geschikte leerboeken veel dictaten gaf. Hij was eertijds docent Histologie aan de Universiteit van Leiden en gast-hoogleraar in de anatomie aan de Peking Union Medical school. Heeft veel publicaties op zijn naam staan. Hij voerde ook het systeem in van tentamina afleggen in de verschillende onderdelen— zodat het examen een formaliteit was.. Toen de oorlog voorbij was verliet hij Suriname (1946)

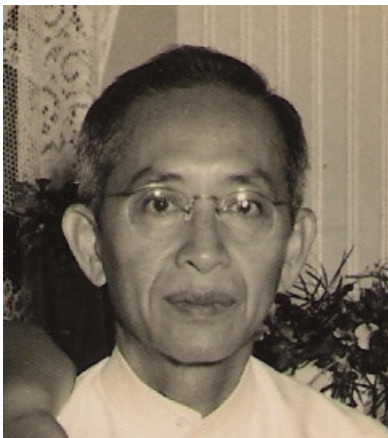

J.E. Ho A Sjoë

Een bijzondere docent was Dr.Jos. Ho A Sjoë, die districtarts was, maar naar de stad gehaald werd om anatomie te doceren...Hij was een uiterst intelligente man met een fotografisch geheugen, die het uiterste vergde van zijn leerling-studenten. Dat gaf vaak wrijving en teleurstelling (bij examens) waardoor vele studenten de opleiding in Suriname voortijdig onderbraken om in Nederland verder af te studeren..

Hij behandelde in rap tempo alle delen van Rauber und Fr. Kopsch: "Lehrbuch und Atlas der Anatomie des Menschen" in 6 Abteilungen; alsook Corning: "Topographische Anatomie des Menschen" en Spalteholz : platenatlas in 3 delen. Later vertrok hij naar Nederland waar hij in record tempo zijn Nederlands Arts diploma behaalde, cardiologie deed en promoveerde op een cardiologisch onderwerp..

Een zeer begaafd man ! Daarnaast was hij ook nog lid van de Staten van Suriname.

In het Genees-Heel-en Verloskundig gedeelte hadden we ook een heel bekwame en zeer kundige Chirurg—Dr.C.E.Lo Sin Sjoë - die de vakken chirurgie en Gynaecologie/Verloskunde doceerde .

Hij was een ikoon — een groot voorbeeld van een toegewijde arts, die dag en nacht klaar stond om te helpen (bv bij spoedoperaties etc)

Als wij de wachtdienst hadden in de EHBO en er werd een patient binnengestuurd met verdenking op iets acuuts ('acute buik') werd de telefoon gelijk opgenomen en binnen 3—5 minuten stond hij Je terzijde.

Hij woonde aan de Jessurunstraat, dus niet veraf, maar dat zou voor hem ook niets hebben uitgemaakt. Hij was voor zijn tijd een veelzijdig chirurg : behalve de algemene chirurgie kon hij ook thorax- en hersenchirurgie als ook de orthopedische heelkunde met gemak bedrijven. De steriliteit in de OK was hem heilig !

Klein en tenger gebouwd als hij was, bezat hij een zeer sterke geest, en was fysiek in optimale conditie. In 1932 benoemd als chirurg heeft hij vele functies bekleed en was ook een aantal jaren geneesheer-directeur van s'Lands Hospitaal.

Bij zijn afscheid in 1957 was dat ook een groots gebeuren en werd hij tot ereburger van de stad Paramaribo benoemd. Het dagblad 'Suriname' dd. 5 augustus 1957, kopte:

“ Grootse en indrukwekkende huldiging van Dr.Lo Sin Sjoë” en wijdde er vele kolommen aan.

Kort na de oorlog kwamen er ervaren specialisten uit Nederland en kon het onderwijs op hoger peil gebracht worden..

Na mijn afstuderen kreeg ik een benoeming in Overheidsdienst en werd -arts-assistent op de Oogheelkundige afdeling, waar intussen Dr.E.G.Wijngaarde uit Nederland was teruggekeerd, na in Leiden zijn Arts diploma behaald te hebben – de oogheelkundige specialisatie afrondde en promoveerde op een oogheelkundig onderwerp: “Over de invloed van jugularis compressie en “coldpressor” op de invloed van de oogdruk van normale ogen”

(In 1972 (12 januari) werd hij benoemd tot hoogleraar oogheelkunde aan de medische faculteit van de Universiteit van Suriname)

Tijdens mijn assistentschap moesten wij ook wachtdiensten doen in de EHBO afdeling van de Opname Wij moesten verblijven (overnachten) in een daartoe bestemd gebouwtje dat gelegen was naast de Oogpoli aan de Gravenstraat .. Tijdens deze wachtdiensten werd veel ervaring opgedaan.

voorgebouw 's Lands Hospitaal (omstreeks 1935) met rechts er naast het verblijf van de wachthebbende Arts-assistent De Oogpoli bevond zich op de eerste etage uiterst rechts.

In het laatste jaar van onze opleiding liepen we ook een stage (1 x per week) gedurende een maand in het Abattoir (Gouvernements slachthuis) om het slachten en het keuren van vlees voor consumptie enigszins onder de knie te krijgen... In het district zou dat nl van pas komen...

Dit was zeker het geval toen ik een benoeming als (enig) gouvernementst Arts aanvaardde op het eiland St.Eustatius van de Nederlandse Antillen . Daar moest ik minstens 1 x per maand in het slachthuis zijn om vlees voor verkoop (consumptie)bestemd te keuren.

In mijn terugblik op dat eiland “Terugblik op St.Eustatius 1954—1958” (*) kon ik daar meer over mijn ervaringen vertellen.

(*) “Terugblik op Sint Eustatius (1954-1958)” - ISBN 99904-0-553-0

Dit is de benoeming als hulpkracht bij de leprabestrijding

JHD:

DIENT DER VOLKSGEZONDHEID
IN
SURINAME.

Paramaribo, 9 JULI 1949.

No. 2063

Bijlage

DE GENEESKUNDIG-INSPECTEUR;

Gelezen het schrijven van 31 Mei 1949 van de leerling aan de Geneeskundige School J. VAN BOCHOVE en de daarop gestelde aantekening van de Geneesheer belast met de Leprabestrijding;

Herlezen de dezerzijdse beschikking van 18 Juni 1949 No. 1627 ;

Gelet op :

1. de Surinaamse begroting voor het dienstjaar 1949 ;
2. de beslissing van het Lid van het College van Algemeen Bestuur voor de Afdeling volksgezondheid op de dezerzijdse nota van 21 Juni 1949 No. 1639 ;

B E S L U I T :

A. Met ingang van HEDEN tijdelijk te belasten met de werkzaamheden van hulpkracht (in losse dienst) bij de Leprabestrijding de leerling aan de Geneeskundige School te Paramaribo JULES van BOCHOVE, geboren te Paramaribo 18 April 1924 onder toekening gerekend van 1 Juni 1949 van een beloning van f 30.- (DERTIG GULDEN) per maand, hebbende betroukens sedert die datum de hem bij deze beschikking opgedragen werkzaamheden verricht.

B. Van het vorenstaande afschrift te zenden aan de Algemene Rekenkamer, de Administrateur van Financiën, de Gouvernements-Secretaris, het Hoofd van de Dienst ter Bestrijding van Volks- en Besmettelijke Ziekten en de betrokkene.

Aan :

de Heer J. van Bochove.

De Geneeskundig-Inspecteur,

G. I. 13.
Nieuw. 1000. A 4.
210 x 257 mm.
1000 ex. - R. H. '48 170.

Enkele belevenissen tijdens mijn opleidingsperiode

Eerste Ongeluk Bij Hulp

Eenmaal moest uitgerukt worden bij een ernstig motorongeval op de hoek Gemeenlandsweg en Wanicastraat, waar het slachtoffer in coma lag... Daar er op dat moment geen ambulance chauffeur aanwezig was, diende een broeder van de Opname, die pas zijn rijbewijs had gehaald, zich aan om in te springen .. De directrice (Zr.Baank) had haar bedenkingen, maar i.v.m. met de ernst van de oproep besloot ze toch hem toe te staan.. Ik nam plaats naast de nieuwbakken chauffeur en hij reed met loeiende sirene over de Gravenstraat en bij de bocht Wanicastraat verloor hij de macht over het stuur en zigzaggend kwam de ambulance met een daverende klap frontaal op een in een file wachtende auto..Het was toen niet gebruikelijk de veiligheidsgordel om te doen en ik vloog dus als een projectiel tegen de voorruit...Wonderbaarlijk genoeg kwam ik er slechts met een flinke bult op het voorhoofd vanaf en hoefde er niet met spoed een tweede ambulance te komen om nu de hulpverlener te vervoeren.. Met enige vertraging kwam inderdaad een vervangende ambulance en kon de ongelukkige motorrijder opgehaald worden...Hij bleek een fatale dwarslaesie te hebben— hoogboven en was totaal verlamd... Hij overleed enkele dagen later....

Klewang

Een avond in de wachtdienst— het liep tegen oudjaar—moest ik met de ambulance met spoed uitrukken hoek Dominee - en Jodenbreestraat, waar een gewonde man lag...Ter plaatse aangekomen was deze in shock tgv van veel bloedverlies. Ik werd toen met de neus op de werkelijkheid gedrukt hoe onmogelijk het was een vat te vinden om alvast een druppelinfuus aan te leggen. De patient dus zo snel mogelijk afgevoerd en bij de Opname aangekomen stierf hij enkele minuten er na. Een venasectie mocht al niet meer baten, Hij had een steekwond opgelopen in de rechterlies (grote slagader getroffen)veroorzaakt door een zich bedreigd voelende jonge aspirant agent van politie, die ter zelfverdediging de getrokken klewang (sabel) voor zich uit hield, waar de agressieve jongeman tegenop liep en zich dodelijk verwondde. Het zal voor deze jonge aspirant Politie agent een groot psychisch trauma zijn geweest.

Onrust

Een andere merkwaardige gebeurtenis vond plaats tijdens mijn co-schap Psychiatrie in s'Lands Psychiatrische Inrichting te Wolffenbuttel (Cultuurtuinlaan.) Hoofd was toen Dr.J.Spong. Er waren drie afdelingen, waarbij de twee meer achter op het terrein gelegen "Rust" en "Onrust" genoemd werden Elke ochtend bij het bezoek van Dr.Spong en zijn assistent(Dr Weigle) en Hoofdzuster (Spalburg)kwam er van de afdeling Rust een korte, stevig gebouwde Marron, naar hem toe - steeds met dezelfde vraag "wanneer hij naar huis mocht.."en steeds kreeg hij een nietszeggend antwoord en ging weer rustig "zijns weegs"....

Op een ochtend ,toen we (Collega Vonsee en ik) er weer waren en de ronde zouden meemaken, was deze rustige, kalme man plots veranderd....Hij droeg een rode tulband en liep driftig op en neer op de grens van Rust enOnrust..Hij was intussen overgebracht naar Onrust.

Diezelfde vooravond heeft deze man kans gezien aan de bewaking te ontsnappen, een vlijmscherpe kapmes uit het werkhok te halen, zich verdekt op te stellen en toen hij dacht dat het Dr.Spong was die voorbijkwam, sloeg hij toe en onthoofde de voorbijgaande man... Het was niet Dr.Spong, maar een oudere man, die al geruime tijd in de inrichting verbleef en een vertrouwensfunctie had en juist daar, niets vermoedend, passeerde om een boodschap over te brengen..The wrong moment on the wrong place...

De patient-moordenaar vluchtte na zijn daad en de stad was in rep en roer toen deze moord zich als een lopend vuur verspreidde...Met medewerking van militairen en Politie werd een zoekactie op touw gezet en wist men de man te lokaliseren in de cacaobossen van het landbouwproefstation aan de Cultuurtuinlaan— tegenover de Psychiatrische inrichting. Veiligheidshalve werd hij toen in een cel van de gevangenis opgesloten en na behandeling onder stenge bewaking naderhand weer opgenomen.

sturzgebur

Een middag in de wachtdienst werd met spoed hulp gevraagd in een woning aan de Kwattaweg waar een tienermeisje tot grote schrik van haar pleeg(groot)moeder was bevallen van een kind...

Daar aangekomen en op een smalle trap naar de bovenverdieping lag een 15 jarig, flink uit de kluiten gewassen tienermeisje- met het kind nog aan de placenta tussen haar benen..

De verzorgende grootmoeder wist niet wat haar overkwam...Ze had nl niet eens gemerkt dat haar pleeg (klein)dochter zwanger was, noch minder haar te verrassen met een bevalling midden in de woonkamer. Ze was een flauwte nabij. Voor haar was het een dondergebulder bij heldere hemel !

Na de navelstrang afgebonden te hebben en het kind behandeld, werd geconstateerd dat de jonge moeder een flinke ruptuur had en daarvoor hulp nodig was . Er werd besloten haar met dezelfde ambulance naar het hospitaal te vervoeren. Dat bleek makkelijker gezegd dan gedaan...Want het betrof een nogal steile trap en het was zoals gezegd een flinke jongedame. Met wat moeite lukte het tenslotte haar op een brancard vast te maken en zo —haast verticaal— de trap af te doen dalen.

In het hospitaal aangekomen werd het kind op de kraamkamer opgenomen en de moeder behandeld voor haar forse ruptuur. Alles met een happy ending. Dat was geen alledaagse gebeurtenis.

Windhoos

Een heel bijzondere ervaring gedurende de dienst die ik had en waarbij een windhoos veel slachtoffers had gemaakt in het kwattadistrict.. In vrij korte tijd waren er wel 50 gewonden met min of meer ernstige verwondingen variërend van beenbreuken tot diepe vleeswonden veroorzaakt door weggewaaid dak zinkplaten, die als een groot scheermes diepe en ernstige verwondingen veroorzaakte.. Uiteraard werden er meerdere assistenten en chirurgen opgeroepen en zijn we tot diep in de nacht bezig geweest.

Een windhoos (tornado) van een dergelijke omvang en gevolg komt hoogst zelden voor in Suriname (Paramaribo)

Naar (droevig)

Op een zondagmorgen in 1944 stond ik met een vriend te praten voor zijn woning aan de Prinsessestraat. Schuin er tegenover woonde de toenmalige Directeur van 's Lands Hospitaal Dr.C.W.Naar.

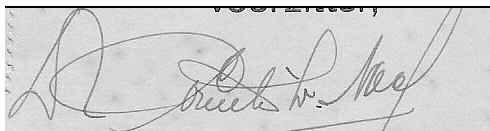
Op zijn bord stond er : - Dr.C.W.Naar—Ophthalmoloog -

Op een gegeven ogenblik rond, 9.30 vm, kwam er een auto voor rijden en stapte Dr.Naar uit en ging zijn huis binnen. Mogelijk een halfuur later hoorden wij een doffe knal als van een gedempt gewerschot en wisten niet waar het vandaan kwam.Nog geen kwartier er na kwam in allerijl aangehaast Dr.E.Abrahams , de Psychiater, een goede vriend van Dr.Naar. Hij vloog het huis binnen en een poos later werd bekend dat Dr.Naar zich met een pistoolschot van het leven had beroofd.

Het was bekend dat hij een ernstige lijder was aan Diabetes Mell. en die morgen uit het hospitaal ontslagen. Kennelijk zag hij het niet meer zitten en maakte er zelf een eind aan,

Dr.C.W.Naar was de eerste burger geneesheer-directeur van het 's Lands Hospitaal dat in 1934 van naam veranderde van Militair Hospitaal in 's Lands Hospitaal. Hij slaagde in 1910 aan de Geneeskundige School. Is o.m. districts geneesheer geweest te Constantia, waar mijn vader als PTT ambtenaar ook gestationneerd was. Hij "verloste" mijn moeder van mijn 4 jaar oudere broer Max William (1920). Die tweede naam (William) als eerbetoon aan Dr.Cornelis William Naar. Later werd hij, zoals vermeld de eerste, niet militaire directeur-geneesheer van 's Lands Hospitaal.

In Leiden slaagde hij voor zijn Ned.Arts diploma en rondde aldaar ook zijn oogheekundige specialisatie af onder leiding van de beroemde Prof.J.van der Hoeven—met een proefschrift over oogandoeningen bij Lepra.. Een heel intelligente man en begaafd oogchirurg. Hij zat in vele commissies w.o. de Geneeskundige Commissie en o.m. ook in examen-commissies waaronder die voor het onderwijsexamens.. Zelf heb ik, toen ik in 1943 slaagde voor de Hulponderwijzersakte, zijn handtekening staan op mijn verkregen diploma.

A handwritten signature in dark ink, appearing to read 'Dr. C.W. Naar', written on a light-colored background.

Studententijd

Surinaams Studenten Corps (S.S.C.)

Er bestond - mogelijk vanaf het ontstaan van de Geneeskundige School—een Studentenvereniging : Het "Surinaams Studenten Corps" (S.S.C.) met op het vaandel het devies :
"Concordia Res Parvae Crescunt"

B.C.M.

Gedurende de studentenjaren waren er ook sociale evenementen z.a sportontmoetingen vnl voetbal muziekavonden en acties ten behoeve van de leprozeninrichtingen: Bethesda—Groot Chatillon—en Majella afgekort de BCM actie, waarbij allerlei acties werden ondernomen om gelden in te zamelen ten behoeve van behandeling (nieuwe medicamenten) en ontspanning voor de geïsoleerde patiënten... Zo werd er als sluitstuk een groot bal met tuinfest georganiseerd in de Buiten Societeit "Het Park" aan de Waterkant, dat een groot succes was.. Pikante bijzonderheid: tijdens dit bal leerde ik mijn toekomstige echtgenote kennen... Met de opbrengst van de collectes en toegangskarten kon o.m. het nieuwe medicament Promin worden aangeschaft alsook een filmmappaaraat om ontspanningsfilmen in de leprozerieën te vertonen. Dit gebeurde in het jaar 1946 ..

SPORT

Van de voetbalwedstrijden kan genoemd worden de ontmoetingen tussen elftallen van de Rechts-school (opleiding tot jurist) en medische studenten en naderhand tussen Juristen en doktoren (veteranen wedstrijden)

STETHOSCOOP

Een maandblad : "de Stethoscoop" werd ook vele jaren verzorgd en uitgegeven

MUZIEK "Apollo"

Een muziekclub werd opgericht "Apollo" en bij bepaalde gelegenheden werd er vaak aan huis van een der docenten- toch aardig wat ten gehore gebracht.

Studentenjaren 1949 voetbalwedstrijd Med.studenten versus Juridische studenten, waarbij ik als captain van het winnend team de uitgelopen beker in ontvangst neem uit handen van de Geneesk.Inspecteur Dr.J.P.Schuitmaker Op de achtergrond met voetbal in de hand (troostprijs voor de juridische studenten) Frits Jessurun, voorzitter van het Surinaams Studenten Corps

Sportieve ontmoeting tussen medici en juristen:

Staand van l. naar r.: I.Alberga (tandarts)-.A.Jessurun - onbekend ;-

.B.Oostburg - J.vanBochove- Mr.C.R.Kreps; onbekend.-.J.Schaad;

.F.Jessurun , onbekend, op het eind Mr.Abendanon

Zittend van l.naar r: .F.Blom - Ligeon(apotheker).P.TjonAKiet- D.Arrias - Lie-FoSjoe - Mr.Maurits de Miranda (9 juni 1954)

Foto rechts : 9 juni 1954 sportieve voetbalwedstrijd tussen medici en juristen.. Hier geef ik de keeper van de juristen even het nakijken....(sportveld aan de Cultuurtuin laan)

Oorlogsjaren (1940—1945)

IVe bataljon Infanterie (Stads- en Landwachten

Het was oorlogstijd (WWII 1940—1945) en wij—de goedgekeurde recruten— moesten in dienst, waar na 3 maanden zware oefeningen, we ingedeeld werden in het 4e bataljon Infanterie—ook genoemd de Stads-en Landwachten— (studenten compagnie)

1 x per week moesten we dan in uniform oefeningen doen en in de maand oktober een maand lang te Bos Bivak(boven Zanderij). Daar werden zwaardere, meer op het gebied van de logistieke hulpverlening beoefend . Die bestond uit gewonden afvoer en behandeling - veldhospitaal en vervolgens afvoer naar meer definitieve hulp. Ook een veldtocht— bepakt en gezakt— werd uitgevoerd door de jungle vanaf "Berlijn" (dorp boven BosBivak) naar Carolina aan de boven Suriname. Een veldtocht heen en terug van 3 dagen. Gelukkig hebben wij in Suriname geen oorlogshandelingen meegemaakt..

Het waren de Amerikanen / Portorikeinen, die zorgden voor de veiligheid en de ongestoorde afvoer van de aluminiumgrondstof naar Amerika voor de vervaardiging van vliegtuigen etc etc.

Aan het einde van de oorlog kregen wij het oorlogsherinneringskruis toegekend.

Ik volbracht de studie in de gestelde tijd en kreeg op 21 februari 1951 mijn Geneesheers-diploma uitgereikt, ondertekend door Dr.F.Schuitenmaker -Geneeskundig Inspecteur en J.da Silva -Secteraar van de Geneeskundige Commissie.

In datzelfde jaar studeerden ook af :	H.v.d.Geld	28 febr.
	Johan Gever	16 juni
	L.E.Olmtak	16 juni
	D.J.Arrias	14 nov

Totaal dus 5 afgestudeerden in 1951.

In 1951 kreeg ik een benoeming in tijdelijke dienst bij het Dept.van Volksgezondheid – en werkzaam in 'slands Hospitaal— Afdeling Oogheelkunde-

3 jaar later kreeg ik een verhoging van salaris en kort er op een vaste aanstelling.

Hieronder copy van de beschikking.

Het was een armetierig salaris, waarmee ik als volwaardig arts (gehuwd, en 1 zoon) nauwelijks kon rondkomen. Geen auto– geen eigen huis –geen uitzicht op vakantie– geen (dienst)telefoon..Er waren kortom, weinig of geen toekomstperspectieven..en een beurs voor verdere studie (specialisatie) zat er niet in. Daarvoor had ik geen gunstige " politieke kleur" .. Ik was in feite kleurloos.. Er bestond weliswaar een planburo, maar ook daar voerde politiek patronage de boventoon..

Het was dan ook begrijpelijk dat ik een vacature als (enig)gouvernements-arts op het eiland St.Eustatius aangreep. Daar was het salaris een veelvoud en stelde mij naderhand in staat in Nederland het Ned.Arts diploma te behalen en in Leiden de oogheelkundige specialisatie af te ronden. (*)

In Dordrecht als oogarts gevestigd van 1963 tot 1972.

Hierna een betrekking als gouvernements-oogarts op het eiland Curaçao geaccepteerd. (**)

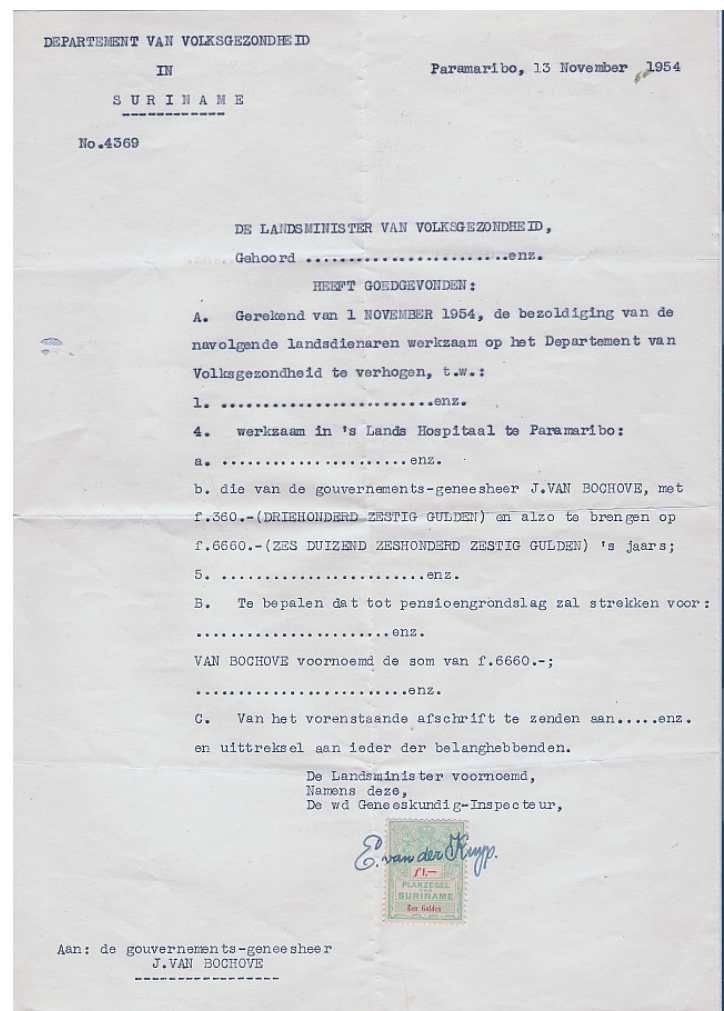
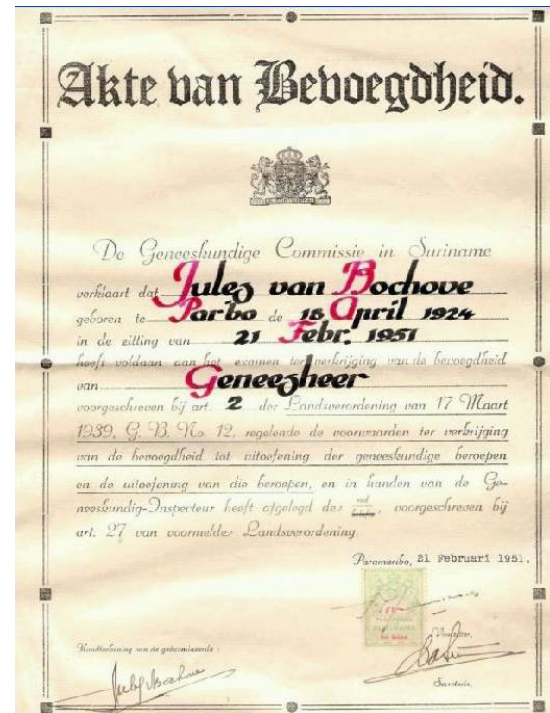
In Suriname zelf was er geen vacature voor mij.

(*) Zie "Terugblik op St.Eustatius 1954-1958)"
" Flashbacks on Stafia"

ISBN 99904-0-553-0

(**)

Zie : "Curaçao 500 jaar (1499-1999)-Terugblik op de Oogheelkunde" ISBN 99904-0-340-6
waarin ik mijn ervaringen beschreef.

Afd. Oogheelkunde (Polikliniek)

De afdeling Oogheelkunde bestond vnl uit de oogpolikliniek gelegen in het Hoofdgebouw aan de Gravenstraat. Dat was ook de enige polikliniek voor Suriname. Het was er dan ook vreselijk druk en per dag zagen we dagelijks beslist 80– 100 patiënten. Het was een volle dagtaak, waarbij gewerkt werd van 8.00 vm tot 14 u nm en vaak nog terug om allerlei keuringen te verrichten tbv. overheidspersoneel etc etc...

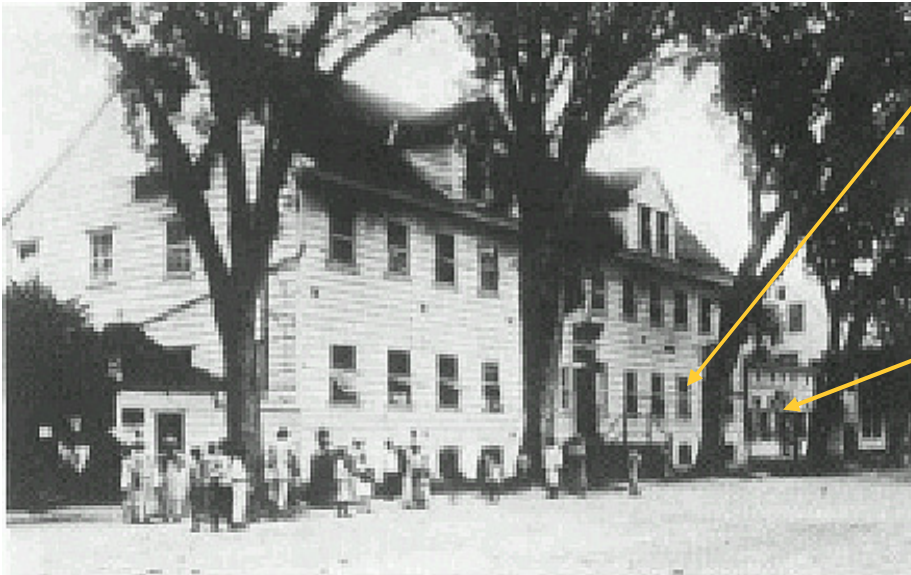
Dat gebeurde van 16—20 uur, maar gelukkig niet elke dag.

Dr. E. G. Wijngaarde stond aan het Hoofd. bijgestaan door 2 hoofdzusters (Zr. Johans en Zr Oldenstam) en een subhoofd (Zr Karimbaks) en enkele hulpverpleegsters. Ik was de enige full-time assistent.

Ik heb dit gedaan van 1951 tot augustus 1954 toen ik een benoeming aanvaardde als enig gouvernements-arts op het eiland St. Eustatius van de Nederlandse Antillen.

Mijn ervaringen en belevenissen op dat eiland heb ik jaren later beschreven in een boekwerkje, dat werd uitgegeven met medewerking van het Prins Bernhard Cultuurfonds en de Maduro & Curiel's Bank

“ Terugblik op St. Eustatius (1954 –1958) “ met als subtitel ‘The present is the mirror of the past’ (ISBN 99904-0553-0)

Oogpolikliniek in het voorgebouw aan de Gravenstraat 64

Het verblijf van de wachthebbende wacht-assistent

s Lands Hospitaal in de veertiger jaren... Het was niet veel veranderd in mijn tijd (1943 –1954)

Het voormalig verblijf van de wachthebbende arts is intussen verbouwd tot een 2 verdieping-gebouw

Het was vroeger de woning van de directrice van het Militair Hospitaal

Er is in de loop der jaren veel vertimmerd en verbouwd.

Het frontgebouw zoals dat er nu (2006) bij staat.. Is geworden tot Ministerie van Volksgezondheid

Momenteel staat dat weer in de steigers...

Einde Geneeskundige School

De Geneeskundige School werd in 1969 een faculteit van de Universiteit van Suriname. Dit is het slotwoord van de rede van de laatste directeur, E. van der Kuyp /
The Medical School became a faculty of the University of Suriname in 1969. Those are the words in conclusion of the speech of the last director, E. van der Kuyp.

Mijne Heren Oud-Directeur en Oud-Leraren van de Geneeskundige School,

Ik breek met de traditie door niet de studenten, maar U het laatst toe te spreken. Nevens Uw overladen werkprogramma moest U met heel povere middelen en zonder assistentie ook nog leiding onderscheidenlijk les geven aan de Geneeskundige School. Dat U dit met hart en ziel hebt gedaan, getuige de produkten die U hebt afgeleverd. Hulde zij U gebracht! Ik sprak over oud-directeur en oud-leraren, want er vond heden nog een droeve plechtigheid plaats, zij het op okulte wijze. Bij de inwerkingtreding van het „Landsbesluit betreffende de medische faculteit” werd krachtens artikel 32 van de Universiteitsverordening de Geneeskundige School opgeheven. De Geneeskundige School is dus dood! Maar wij zullen schrijven op zijn graf: „Leve de Geneeskundige School !”

Ik dank U voor Uw aandacht.

Een historisch tijdperk werd hiermee afgesloten.

Suriname kreeg in 1968 een Universiteit waaraan in 1969 de medische faculteit werd toegevoegd.

De eerste faculteit was de juridische.

In 1981 werd in verband met de op handen zijnde verbouwingen van de nieuwe structuur van 'sLands Hospitaal de vroegere kinderafdeling - annex college en natuurkunde praktikum - afgebroken.

Kort voor de slopershamer er aan te pas kwam werd er een afscheidscollege gehouden, waarbij diverse sprekers het woord hebben gevoerd o.m. Prof.dr.E.van der Kuyp en de historicus dr.A.Loor .

(zie foto van het afscheidscollege ,waarop een deel van de aanwezigen)

Afscheidscollege (1981) Geneeskundige School..De collegezaal zou worden afgebroken...

Op de eerste rij te herkennen Zr.Sanichar(directrice)F.LimAPo-H.ChinASen -Hiemcke-Jessurun(zoon van TjoepieR.W.Jessurun)en Panday -microbioloog

2e rij :uiterst links dr.S.Riffeld - dr.E.G.Wijngaarde -dr.Themen -echtp.E.Polak. en iets verder naar rechts Ligeon

Van onder naar boven 3e rij : uiterst links : dr.E.Vas – Peneux- midden D.Arrias en echtge.. Echtpaar dr.Ad.Breebaart en echtgenote Jetty Breebaart-de Miranda, rechts en H.Kleine

4e rij : links H.ChangSiePang -Sobha-er naast Claudette, Ilse en Bella Lee On en r Iwan Lie Tjauw...

Achter o.m. A.Vrede P.A.- man verder Ph.Issa en Susanna Dekker, achter Altingh Geusau(Ned.arts) De militair achter is de adjudant van Pres.H.Chin-A-Sen

Foto : J.Breebaart-de Miranda.

Oogpolikliniek

verblijf van de
wachthebbende
assistant Arts

S'Lands Hospitaal omstreeks 1930-40

bovenbouw was heel vroeger de bibliotheek en tevens de “zweetkamer” waar examens werden afgenomen. Het gebouw had toen slechts 1 trap (op de bovenstaande foto links...) Beneden was toen het laboratorium
Tegenwoordig dient dit gebouw als Administratie en kantoor van de directeur

(Foto Dr.L.E.Olmtak)

Lands Hospitaal –Pharmaceutische afdeling
 Het oorspronkelijke Hospitaal –later Dienst Volksgezondheid met op de eerste verdieping de polik
 linieken Huid-en gesl.Ziekten—Keel-Neus-Oorheekunde en Oogheekunde..
 Thans is het geheel : *Ministerie van Volksgezondheid*

Foto: Dr.L.E.Olmtak

De Pharmaceutische afdeling ('sLandsmagazijn van Geneesmiddelen) werd gebouwd in 1925 waar voorheen een waterreservoir stond... Dit gebouw werd ontworpen en gebouwd door de architect W.E.Sniphout (1890-1972) en vertoont architectonisch overeenkomsten met het oude Politiebureau aan de Waterkant. Dit laatste werd ook door hem ontworpen en gebouwd .
 Bij de aanvang van de militaire revolutie in 1980 werd dit gebouw kapotgeschoten en slechts de kolommen staan er nog als een "oorlogs relikwie"

Recente opname van het MWI -het Medisch Wetenschappelijk Instituut–vernoemd naar Prof.dr P.C.Flu (zie Fotogalary blz 60.) waar o.m. het onderwijs van de Medische Faculteit wordt gegeven.

(Foto Dr.L.E.Olmtak)